

Pengene er brukt opp, men formålskapitalen viser at det fortsatt skal være 250 000 kroner igjen til det øremerkede formålet. Organisasjonen har dessuten en negativ annen formålskapital (frie midler).

Hvis vi antar at ad hoc aktiviteten ikke ble gjennomført eller eventuelt ble finansiert med friske midler, vil også pengene være brukt opp ved årets slutt. Formålskapital med eksterne bindinger og annen formålskapital vil begge vise 0. Regnskapet viser at organisasjonen har brukt de øremerkede

midlene i tråd med forutsetningene. Øvrige aktiviteter dekkes av frie midler, enten i form av årets frie inntekter eller en overføring fra annen formålskapital.

Avslutning

I artikkelen har jeg forsøkt å peke på at ideelle organisasjoner som benytter «God regnskapsskikk (F) for ideelle organisasjoner» som et grunnlag for sin økonomiske modell, kan få et godt styringsverktøy. Regnskapet og rapportene er en del av en integrert styringssirkel. Den økonomiske

informasjonen gir et godt grunnlag for å vurdere organisasjonens økonomiske utvikling sett i forhold til organisasjonens aktiviteter og ikke-økonomiske formål.

Jeg peker også på områder hvor tallene bør tolkes annerledes enn i tradisjonell bedriftsøkonomi. Standarden gjør det dessuten mulig å analysere og drøfte organisasjonens effektivitet basert på et bredere faktagrunnlag.

Aktuelt om internasjonale regnskapsstandarder:

IFRS i 2009-regnskapet

IFRS har vært gjenstand for betydelige endringer i 2009. I forberedelsene til årsoppgjøret for 2009 er det viktig at en har oversikt over disse endringene.

Artikkelen er forfattet av:

Statsautorisert revisor/dr. oecón.

Steinar Sars Kvitte

Ernst & Young

Partner og lagdirektør regnskap i

Ernst & Young og førsteamanuensis II ved Norges Handelshøyskole.

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale IFRS-saker. Dette vil kunne være nye standarder og fortolkninger, men også høringsutkast, diskusjonsnotater og relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, som for eksempel Finansdepartementet, Kredittilsynet og andre standardsettere enn IASB/IFRIC, som for eksempel Norsk RegnskapsStiftelse (NRS).

I denne spalten i nr. 6 i år ble det redegjort for et forslag til endring i IAS 19 *Ytelser til ansatte*. IASB foreslo i august å fjerne kravet til bruk av statsobligasjonsrenten i mangel av et effektivt marked for bedriftsobligasjoner med høy kvalitet ved diskontering av pensjonsforpliktelser. Norske foretak er henvist til bruk av statsobligasjonsrenten etter gjeldende standard, og dette forslaget, som en i høringsutkastet foreslo å gjøre gjeldende allerede for 2009, ville derfor fått store konsekvenser i Norge. I høringsrunden møtte forslaget, noe overraskende, stor motstand og IASB besluttet derfor å trekke forslaget. Derfor må norske foretak også i 2009

anvende statsobligasjonsrenten ved beregning av pensjonsforpliktelsen.

Tilbaketrekning av høringsutkast skjer unntaksvis. Regelen er at høringsutkast leder til nye standarder og tolkninger. Det er blitt mange nye og reviderte standarder og tolkninger de siste årene. Flere av disse har trådt i kraft med virkning for 2009, mens andre trer i kraft på et senere tidspunkt, men kan anvendes i 2009. I det følgende gis en kortfattet oppsummering av disse endringene (oversikten er à jour pr. 26. november 2009).

Standard/tolkning	Tema (sentrale endringer)	Godkjent EU	EU ikrafttredelse (IASB ikrafttredelse)*
IFRS 1 <i>Førstegangsanvendelse av IFRS</i> (endring)	Restrukturering av standarden etter en rekke endringer og tillegg i standarden siden første gang den ble utgitt i 2003.	Ja	31. desember 2009
IFRS 1 <i>Førstegangsanvendelse av IFRS</i> (endring) og IAS 27 <i>Konsernregnskap og finansregnskap</i> (endring)	Fastsettelse av kost for datterselskap, tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet ved overgang til IFRS (IFRS 1) og eliminering av kostmetoden og innføring av kontinuitetsgjennomskjæring (IAS 27). Redegjort for i denne spalten i nr. 6/2008.	Ja	1. januar 2009

Standard/ tolkning	Tema (sentrale endringer)	Godkjent EU	EU ikrafttredelse (IASB ikrafttredelse)*
IFRS 1 <i>Førstegangsandenelse av IFRS</i> (endring)	Åpner for en forenklet metode for fastsettelse av kost ved overgangen til IFRS for olje- og gasseiendeler.	Nei (forventet første kvartal 2010)	(1. januar 2010)
IFRS 2 <i>Aksjebasert betaling</i> (endring)	Avgrensning av innvinningsbetingelser og regnskapsføring av kanselleringer.	Ja	31. oktober 2009
IFRS 2 <i>Aksjebasert betaling</i> (endring)	Veiledningen i IFRIC 8 Virkeområdet for IFRS 2 og IFRIC 11 IFRS 2 – Transaksjoner med konsernets aksjer og egne aksjer innarbeides i standarden og IFRIC 2 og 11 trekkes tilbake.	Nei (forventet første kvartal 2010)	(1. januar 2010)
IFRS 3 <i>Virksomhetssammenlutninger</i> (endring)	Betydelige endringer redegjort for i denne spalten i nr. 2/2008.	Ja	1. juli 2009
IFRS 7 <i>Finansielle instrumenter – opplysninger</i> (endring)	Krav til mer informasjon om målingen av finansielle instrumenter regnskapsført til virkelig verdi og likviditetsrisiko.	Nei (forventet fjerde kvartal 2009)	(1. januar 2009)
IFRS 8 <i>Driftssegmenter</i> (ny)	Erstatter IAS 14 Segmentrapportering. Ledelsens tilnærming legges til grunn for både identifikasjon og rapportering av driftssegmenter.	Ja	1. januar 2009
IFRS 9 <i>Finansielle instrumenter**</i> (ny)	Erstatter klassifikasjons- og målereglerne i IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling for finansielle eiendeler. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler som inneholder vanlige lånevilkår, regnskapsføres til amortisert kost, med mindre en velger å føre dem til virkelig verdi, mens andre finansielle eiendeler skal regnskapsføres til virkelig verdi.	Nei (forventet fjerde kvartal 2009)	(1. januar 2013)
IAS 1 <i>Presentasjon av finansregnskap</i> (endring)	Nye oppstillingsplaner, herunder oppstilling av totalresultat, og krav til å vise inngående balanse for den tidligste perioden det vises sammenligningstall for (når visse vilkår er oppfylt).	Ja	1. januar 2009
IAS 23 <i>Låneutgifter</i> (endring)	Fjerning av adgangen til å kostnadsføre låneutgifter.	Ja	1. januar 2009
IAS 24 <i>Opplysninger om nærstående parter</i> (endring)	Definisjonen av nærstående parter er forenklet.	Nei (forventet 2010)	(1. januar 2011)
IAS 27 <i>Konsernregnskap og finansregnskap</i> (endring)	Betydelige endringer redegjort for i denne spalten i nr. 2/2008.	Ja	1. juli 2009
IAS 32 <i>Finansielle instrumenter – presentasjon</i> (endring) og IAS 1 <i>Presentasjon av finansregnskap</i> (endring)	Gir unntak fra gjeldsdefinisjonen i avgrensede tilfeller for finansiering av kooperativer, partnerskap og andre tilsvarende regnskapsenheter.	Ja	1. januar 2009
IAS 32 <i>Finansielle instrumenter – presentasjon</i> (endring)	Det innføres unntak fra gjeldsdefinisjonen for enkelte rettigheter, herunder tegningsretter, som er utstedt i annen valuta enn funksjonell valuta.	Nei (forventet fjerde kvartal 2009)	(1. februar 2010)
IAS 39 <i>Finansielle instrumenter – innregning og måling</i> (endring)	Det gis nærmere veiledning om hvordan bestemmelsen om at deler av kontantstrømmer og virkelig verdi kan utpekes som sikringsobjekt skal anvendes.	Ja	1. juli 2009
Årlig forbedringsprosjekt 2007–09 (endringer)	Endringer i 23 standarder. Redegjort for i denne spalten i nr. 5/2008.	Ja	Med få unntak 1. januar 2009.
Årlig forbedringsprosjekt 2008–10 (endringer)	Endringer i 12 standarder. Redegjort for i denne spalten i nr. 5/2009.	Nei (forventet første kvartal 2010)	1. juli 2009 og 1. januar 2010.
IFRIC 9 <i>Revurdering av innebygde derivater</i> og IAS 39 <i>Finansielle instrumenter – innregning og måling</i> (endring)	Det presiseres at ved omklassifisering av finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi med resultatføring av verdiendringer, skal en vurdere om eventuelle innebygde derivater skal skilles ut for regnskapsformål	Nei (forventet fjerde kvartal 2009)	(30. juni 2009)

Regnskap

Standard/ tolkning	Tema (sentrale endringer)	Godkjent EU	EU ikrafttredelse (IASB ikrafttredelse)*
IFRIC 12 <i>Tjenesteutsettingsordninger</i> (ny)	Gjelder såkalte «tjenesteutsettingsordninger», altså ordninger der en privat aktør utfører tjenester på vegne av det offentlige. I slike ordninger skal operatøren regnskapsføre en finansiell eller immateriell eiendel avhengig av ordningens innhold.	Ja	29. mars 2009
IFRIC 13 <i>Kundelojalitetsprogrammer</i> (ny)	Omhandler kundelojalitetsprogrammer. Bonuspoeng skal regnskapsføres som en separat komponent av salgstransaksjonen. Virkelig verdi av bonuspoengene skal inntektsføres når bonuspoengene innløses.	Ja	1. januar 2009
IFRIC 14 <i>IAS 19 – begrensninger av en netto ytelsesbasert pensjonseierdel, minstekrav til finansiering og samspillet mellom dem</i> (ny)	Gjelder balanseføring av netto pensjonsmidler. En skal beregne den største økonomiske fordel som er tilgjengelig gjennom tilbakebetalinger, reduksjoner i fremtidige bidrag eller en kombinasjon av begge deler. Denne størrelsen utgjør et tak for balanseføring av netto pensjonsmidler.	Ja	1. januar 2009
IFRIC 14 <i>IAS 19 – begrensninger av en netto ytelsesbasert pensjonseierdel, minstekrav til finansiering og samspillet mellom dem</i> (endring)	Gjelder forskuddsbetaling av premiekrav. Etter endringen er det klart at slike forskuddsbetalinger kvalifiserer for balanseføring.	Nei (forventet andre kvartal 2010)	(1. januar 2011)
IFRIC 15 <i>Avtaler om utvikling av eiendom</i> (ny)	Gjelder inntektsføring i eiendomsprosjekter og innebærer at veldig mange eiendomsselskaper ikke lenger kan anse sine prosjekter som anleggsprosjekter etter IAS 11 Anleggskontrakter og dermed bruke løpende avregning-metoden.	Ja	1. januar 2010
IFRIC 16 <i>Sikring av nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet</i> (ny)	Gjelder sikringsvurdering av netto investeringer i utenlandske enheter. I tolkningen gis en del veiledning, blant annet presiseres det at presentasjonsvaluta ikke gir opphav til reell økonomisk risiko og at en kan utpeke sikringsinstrumenter i andre konsernselskaper enn morselskapet.	Ja	1. juli 2009
IFRIC 17 <i>Utdeling av ikke-monetære eiendeler til eiere</i> (ny)	Gjelder regnskapsføring av tingsutbytte, herunder fisjoner som er jevndeling. Tingsutbytte skal regnskapsføres til virkelig verdi med resultatføring av gevinst.	Ja	1. juli 2009
IFRIC 18 <i>Overføring av eiendeler fra kunder</i> (ny)	Gjelder regnskapsføring hos selger når kunden overdrar varige driftsmidler til selger som del av avtalen. Selger skal regnskapsføre driftsmidlet til virkelig verdi og inntektsføre verdien i tråd med den underliggende substansen i overdragelsen.	Nei (forventet fjerde kvartal 2009)	(1. juli 2009)***
IFRIC 19 <i>Innfrielse av finansiell gjeld med egenkapitalinstrumenter</i> (ny)	Gjelder når et selskap reforhandler låneavtaler og kreditorer aksepterer innfrielse med oppgjør i selskapets aksjer eller andre egenkapitalinstrumenter. Gjelden skal fraregnes og forskjellen mellom egenkapitalinstrumentets virkelige verdi og balanseført verdi av gjelden skal resultatføres.	Nei (forventet andre kvartal 2010)	(1. juli 2010)

* Norske foretak kan ikke anvende endringer i IFRS før de er godkjent av EU. Normalt er EU-godkjenning tidkrevende, og ofte er således EUs ikrafttredelsestidspunkt senere enn IASBs ikrafttredelsestidspunkt. Ikrafttredelsestidspunktene i denne kolonnen er EUs ikrafttredelsestidspunkt. For de endringene som i skrivende stund ennå ikke er EU-godkjent, oppgis i denne kolonnen IASBs ikrafttredelsestidspunkt i parentes (EUs ikrafttredelsestidspunkt vil aldri være før IASBs ikrafttredelsestidspunkt).

** I skrivende stund publisert som «near final draft».

*** Normalt gjelder endringer i standarder og tolkninger og nye standarder og tolkninger for regnskapsår som starter etter ikrafttredelsesdatoen. IFRIC 18 gjelder for transaksjoner som gjennomføres fra og med ikrafttredelsestidspunktet.

Et flertall av endringene oppsummert over har ikrafttredelsestidspunkt etter 2009. Disse er skyggelagt i oversikten. For de fleste selskaper er således disse ikke aktuelle ved utarbeidelse av årsregnskapet for 2009. Det følger imidlertid av IAS 8 *Regnskapsprinsipper, endring i regnskapsmessige estimater og feil* at en skal opplyse om alle endringer som er offentliggjort, men ennå ikke trådt i kraft, eventuelt tidliganvendt (paragraf 30). En skal i tillegg til å opplyse

om hvilke endringer dette gjelder, også angi hvilke virkninger endringene forventes å få i selskapets regnskap.

Oppsummeringen illustrerer at det er mange nyheter som må adresseres ved utarbeidelsen av 2009-regnskapet. Endringene som er trådt i kraft, er allerede innarbeidet i delårsrapporter, men for årsregnskapsformål er noteopplysningskravene mer omfattende. Endringene som ikke trer i kraft før

etter 31. desember 2009 – de som er skyggelagt i oversikten – og som ikke er tidliganvendt, vil normalt ikke være kommentert i delårsrapporter, men enkelte av dem ble omtalt i årsregnskapet for 2008 (de som ble offentliggjort før utarbeidelse av 2008-regnskapet). Omtalen i 2009-regnskapet kan bygge på 2008-omtalen, men må oppdateres med ny informasjon og nye vurderinger gjort i forhold til forventet virkning for selskapets regnskap.